

izdaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, poštni predal št. 168.

Časlov za telegrame: »Napreje«, Ljubljana.

Čekovni račun št. 14.998.

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 6 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglasi:

Prostor 1x55 mm 60 par. Mali oglasi
beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne prosta.

Glasilo Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VII., št. 16.

Četrtikova

„Naprejeva“ številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo

Kmetško-delavske zveze

Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Internacionalna politika Jugoslov. socialno demokratične stranke.

Razpad avstro-ogrske monarhije je vso srednjo Evropo temeljito preobrazil. Na razvalinah podonavske monarhije so nastale nove države: Češko-slovaška republika, kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, republika Avstrija, Ogrska republika, ki pa jo je bela reakcija potvorila v Horthyjevo monarhijo in kraljevina Rumunija.

Ruska revolucija pa je korenito spreminila carsko Rusijo, na razvalinah katere se je zgradila Unija sovjetskih republik in republike Poljska, Estonska, Finska in Latiška.

Ni čuda, da so na internacionalno politiko jug. proletariata ti veliki preokreti imeli ogromen vpliv. Srbski, hrvaški in slovenski proletariati so bili v teh velikih preokretnih postavljeni pred težko nalogo, da zavzame — navzlic svoji skromni organizacijski moči — stališče napram velikim mednarodnim vprašanjem, ki jih je postavila na dnevni red revolucionarna doba: določiti je bilo najprej stališče napram svetovni vojni. Na čast slovenski in srbski socialni demokratičiji je, da se je postavila odločno proti imperialistični vojni, čeprav so nekateri voditelji velikih evropskih soc. dem. strank v vprašanju vojne stopili odkrito na stran buržoazije.

Predstavnika srbske soc. demokratičije v parlamentu D. Lapčević in T. Kačlerović sta 1914. leta navzlic temu, da je bila mala Srbija napadena od Avstro-Ogrske, protestirala proti vojni in odrekla vojne kredite. Tudi slovenska soc. demokratična stranka se je na svojem X. zboru v Ljubljani leta 1917 odločno postavila proti vojni. Drugo najvažnejše internacionalno vprašanje, ki je pereče že 8 in pol let, je vprašanje ruske revolucije. Slovenska socialno demokratična str. je napram ruski revoluciji zavzela svoje stališče leta 1917 na svojem običnem zboru, na katerem je pozdravila orjaški boj ruskega proletariata za zmago socializma in že takrat zahtevala obnovo revolucionarne internacionalne.

Srbska, hrvaška, bosanska in vojvodinska soc. dem. je na svojem prvem kongresu o Veliki noči 1919. leta soglasno izrazila svoje simpatije ruski proletarski revoluciji in poskusu ogrskega proletariata na razvalinah magnatske Ogrske ustvariti proletarsko državo. V času, ko je bila nevarnost, da jugoslovanska buržoazija intervenira proti ruskemu in madjarskemu proletariatu, je z malo izjemo takrat neznatnih socialpatriotskih ministerialistov ves jugosl. proletariati odločno vstal proti tej nameri in demonstrativno izkazal svoje simpatije revolucionarnemu delavstvu v Rusiji in centralni Evropi.

Vidimo torej, da je vprašanje svetovne vojne in proletarske revolucije, ki je razdvojilo in oslabilo evropsko socialno demokratično, jugoslovanski proletariati prebudilo k aktivnosti v pravem internacionalnem duhu, ga dvignilo iz mrtvila medvojne pasivnosti in mu dalo polet za množestvilne akcije v razrednem boju v letih 1919, 1920, 1921 in 1922.

Ni čuda, da je razmeroma slabo razviti proletarski pokret v SHS v svojem revolucionarnem navdušenju pozabil na akutna notranja vprašanja v SHS, ki so nastala radi združenja

več stoletij združenih pokrajin, združenja srbskega, hrvaškega in slovenskega naroda, ki so jih dotlej razdruževala državne meje, torej različne zakonodaje, različne ustave, različni jeziki, različne religije in različni gospodarski odnošaji.

Pri reševanju teh konkretnih notranje-političnih nalog pa so se vedno jasneje razvijala nasprotstva. Del srbskih, hrvaških in slovenskih socialistov je smatral za glavno nalogo jug. proletariata podpirati neustavni režim jug. buržoazije v prvih letih po prevratu. Ti ministerialisti so že leta 1919 stali osamljeni napram organiziranemu proletariatu v SHS. Izolirani od proletariata so se zatekli k politiki zelene mize, tajne diplomacije in korupcije — torej k čisto buržuaznim metodam politike. Ne meneč se za važna internacionalna vprašanja so oni ves svoj politični vpliv zastavili ne v borbi proti kapitalistični anarhiji, neustavnosti, nezakonitosti in korupciji, temveč proti zavednemu revolucionarnemu proletariatu in njegovim organizacijam. Tako so dali moralno opravičilo in moralno zaslonbo strahovitemu režimu »obznanec« in »zakona o zaščiti javne varnosti in reda«. Za to svojo reakcionarno politiko pa so potrebovali internacionalne avtoritete. Že takrat so proglasili sebe za vnete pristaše še takrat neorganizirane II. internacionale. Noske jim je bil zgled in svetel primer »revolucionarcev«. Ni čuda, da se je jugoslovansko delavstvo s studom obrnilo od politike ministerialistov, ki so pod krinko internacionalizma uganjali nacionalni šovinizem najgriše vrste, a pod krinko socializma odobrvali najreakcionarnejše odredbe proti delavskim organizacijam.

Z druge strani pa so levičarji malomeščanskega anarhističnega kova izkoristili njihovo ogabno politiko in nelegalno stanje proletarskih organizacij na ta način, da so pod krinko komunizma in kom. internacionalne vršili v stranki neprenehoma puče in uvedli v novoustanovljeni Neodvisni delavski stranki novo politiko, ki je dosegla višek v revolucionarnih frazah in kontrarevolucionarnih dejanjih.

Tako so pod krinko ene in druge internacionale zavladale v SPJ in KPJ v Jugoslaviji klike, ki so v SPJ vodile popolnoma šovinistično politiko SHS buržoazije, podpirale dejansko vse reakcionarne odredbe centralističnega obznanaškega režima, prevzele iz njegovih rok delavske domove, knjigarne, tiskarne; delavske zbornice in bolniške blagajne so predali deloma demokratarnem za majhne koncesije itd., skratka pogazili so najosnovnejše principe proletarske demokratičije, brez katere je delavski pokret nemogoč. Na drugi strani pa so levičarji prirejali puč za pučem in na ta način tudi pogazili najosnovnejše principe prol. demokratizma.

Zato so največji del delavskih množic politične stranke razočarale, ker pa so te strankarske klike argumentirale svojo nedemokratično in nesocialistično politiko z avtoriteto ene ali druge internacionale, je bilo delavstvo razočarano tudi nad internacionalizmom.

Odtod na prvi pogled čudoviti po-

jav, da je večina delavstva, ki je bilo l. 1919, 20, 21 in 22 orientirano revolucionarno internacionalno, pripravljeno na žrtve za internacionalno zmago socializma, da je ravno to delavstvo padlo v letih 1923, 24 in 1925 pod vpliv nacionalno šovinističnih buržuaznih strank, a ostali del se je vrgel v naročje sindikalizmu.

Te pojave bi morali funkcionarji amsterdamske strokovne internacionale Fimmen, Schmidt in Sassenbach, ki te dni potujejo po SHS, resno preučiti in skušati preprečiti zlorabo internacionalne avtoritete za izvajanje šovinistične in reakcionarne politike pod krinko internacionalnega socializma.

V takih razmerah je smatrala naša stranka, oprta na sklepe in skušnje jug. socialne demokratičije za glavno nalogo: dvigniti zavednost proletarcev, organizirati jih v organizacijah, ki se neomajno drže osnovnih organizatorijskih principov socialne demokratičije: načela javnosti, javnih obratov, sodelovanja delavcev v stranki in navajati delavce, da se ne samo v besedah borijo za socializem, temveč da se tudi v dejanju pokažejo kot pravi internacionalisti in kot zavedni socialisti.

Teh naših naporov ni dosedaj ocenila niti ena niti druga internacionala tako resno, kakor bi se to od internacionalnih instanc pričakovalo. Zato nismo, kakor pravijo naši nasprotniki, internacionalno priznani. To nas pa ne ovira, da skušamo po svojih močeh delovati za vzvišene ideje internacionalnega socializma pri vseh naših akcijah; prepričani smo, da je prava mednarodna skupnost mogoča samo z aktivnim sodelovanjem najzavednejših delavcev vsega sveta.

Revolucionarno navdušenje za internacionalni socializem pa moramo pri našem delavstvu dopolniti s stvarnim sodelovanjem po socialističnih načelih na vseh poljih družabnega življenja.

V internacionalno skupnost moramo vstopiti ne samo z navdušenjem in z željo, da prejmemo pomoč od internacionalnih organizacij, temveč z željo, da internacionalni skupnosti prinesemo tudi svoja aktiva. Samo na ta način je mogoče povrniti jug. proletariatu njegovo vero v internacionalno. Samo na ta način je mogoče zbrati vse revolucionarne proletarske org. v internacionalno, ki bo sposobna ne samo za propagando, temveč tudi za uresničenje socializma.

Proletarci vseh dežel, združite se!

Pašić - Radićeva vlada.

Odkar je bila z umetno večino izglasovana centralistična ustava, ki omogoča srbski buržoaziji nadvlado v državi SHS, prehajamo iz ene krize v drugo. Radikalsko-demokratska večina je mesec dni po sprejetju ustave pogazila ustavne pravice proletariata z izglasovanjem famoznega zakona o zaščiti javne varnosti in reda. Delavskemu razredu je s tem zakonom odvzeta svoboda združevanja in s tem svoboda političnega udeleževanja. Toda z razpustom komunistične stranke radikalno-demokratska koalicija ni dosegla svojega namena: osigurati vlado srbski buržoaziji. Razkol v srbski demokratski stranki, ki se je razdelila na Davidovičeve in Pribičevićeve demokrate, je spravlil nadvlado srbijanskih kapitalistov v zadrego. Z druge strani se je hrvaški kmečki po-

kret okrepil v vseh prečanskih pokrajinah tako, da so Davidovičevi demokrate v Srbiji in Koroščevo klerikalna stranka napravili s hrvaško Radićevo republikansko stranko sporazum in sestavili Davidović - Korošec - Spahovo vlado s podporo Radićeve stranke. Ta vlada je trajala samo par mesecev. Morala je pasti, ker ni uživala zaupanja nekaterih ustavnih faktorjev, a sama se ni čutila dovolj močno, da bi oprta na ljudstvo izvedla svoj program.

Nato je sledila vlada »Narodnega« bloka — bolje rečeno srbskega nacionalnega bloka — Pašić - Pribičević, ki je izvedla nasilne volitve leta 1925. Dasi ni štedil s korupcijo in nasiljem, je ta blok dobil neznatno večino mandatov, a manjšino glasov. Navzlic »Obznanec« nad Hrv. republikansko seljaško stranko — je ta stranka večinoma obdržala svoje pozicije — a ponekod jih je celo učvrstila. To je nagnalo srbske radikale v »sporazum« z Radićem. Sporazum med Pašićem in Radićem je bil bolj podoben premirju med dvema nasprotnikom, da se pregrupirajo sile. Radikalom je prišel ta sporazum prav, ker so se nadejali, da bodo z njim utrdili svoje omajane pozicije v inozemstvu, radićevci pa so se na ta način rešili »Obznanec« in ohranili legalnost svojega gibanja.

Po dvajsetletnem opozicijskem delovanju je hrvaška seljaška stranka prišla prvič na vlado. Ali v tej vladi ona nima moči, da bi izvršila svoj program, s katerim je dobila svoje pristaše. Njen program je namreč program moderne buržoazne demokratičije, sličen staremu programu srbske narodne radikalne stranke, ki se je pred vojno naslanjala na kmetško ljudstvo. Morala se je zadovoljiti z drobtinicami, ki so padale z radikalne mize. Radikalna stranka, ki že dolgo več ne predstavlja interesov srbskega kmetškega ljudstva, temveč je popolno orodje beograjskega finančnega kapitala, je nezaupljivo gledala na propagandno govore g. Stjepana Radića, potom katerih je g. Radić tolmačil ljudstvu svojo politiko. Radikalna stranka je računala, da bodo kmečke mase odpadle od Radićeve stranke po takozvani kapitulaciji. To se pa ni zgodilo. Disidenti Radićeve stranke so se zvezali s hrvaško liberalno gospodo in ostali z njo vred osamljeni med ljudstvom, ki ne more kartako pozabiti na prejšnjo politiko zajedničarjev. Zato so manifestacijski shodi Radićevi ostali po kapitulaciji še vedno dobro obiskani.

Oprt na zaupanje ljudstva in na utrjene svoje politične organizacije je Stjepan Radić dosegel, da se je pozicija njegove stranke v vladi okrepila z njegovim vstopom v vlado. Radić kot minister prosvete pa se ni zadovoljil samo z delom v ministertvu, temveč je s povečano avtoriteto ministra nadaljeval utrjevanje svojih pozicij v Bosni, Vojvodini in Dalmaciji — kjer imajo radikali precej mandatev. Kolikor bolj je rasel vpliv Radićeve stranke v teh pokrajinah, toliko bolj so radikali postajali nevoljni proti Radiću, boječ se, da jim odvzame njihove pozicije v teh pokrajinah. Toda radikalom ni preostal drug izhod, kakor ostati z Radićem v vladi, ker v finančnem odboru, ki odločuje v najvažnejših vprašanjih, imajo radikali večino samo skupaj z radićevci. Ako bi opustili koalicijo, bi se morali zvezati z dvema drugima strankama, bi

morali torej napraviti široko koalicio, kar bi pa bilo za radikale neugodno. Radikali so torej računali spraviti s pomočjo radičevcev pod streho državni proračun, potem pa z njimi obračunati. To namero pa je Radič odbil s tem, da se je izjavil načelno zoper proračun, ki ima po njegovih besedah »strahovite nedostatke, je sestavljen lahkoumno, površno, pogrešno, nepravilno, a ponekod celo brezvestno«. Da je glasoval za tak proračun utemeljuje Radič s sledečimi razlogi: prvič, da ne bi bil kralj prisiljen ukazno podaljšati proračun in razpisati volitve; drugič da inozemstvo ne bi mislilo o naši državi, da je nesposobna zaradi medsebojnih preprirov izvršiti najpotrebnejše posle in tretjič, da izbiže vsem onim nasprotnikom, ki dolžijo radičevce, da so protidrжавni elementi, orožje iz rok.

Notranji spori v vladi so zavzeli tak razmah, da je po izjavi samega Radiča »parlament postal na koncu samo glasovalna mašina.«

Med tem pa je prišla na dan znana afera Radeta Pašića, ki je dobil za neko svoje posredovanje 15 milijonov dinarjev provizije, ker je finančni minister izplačal neki češki firmi državni dolg in to deloma v državnih bonih, kar je protustavno. Radi te afere, ki daje strašno sliko korupcije v vrhovih, je celokupna opozicija vložila interpelacijo, ki so jo pa hoteli igrati radikali na znan način: parlament so poslali domov do 15. maja! Radikali v tej aferi ne morejo pričakovati podpore niti od ene opozicijske stranke. Zato je Radič izzval krizo, ki se je končala z rekonstrukcijo kabineta. Pašić in Stojadinović, finančni minister, sta izpadla iz vlade. Toda novo vlado je sestavil veren pristaš g. Pašića, Uzunović. Radič nadaljuje boj proti Pašićevemu krilu v radikalni stranki. Izzval je prometnega ministra Miletića, da je podal demisijo, ki jo je utemeljil na balkanski način, imenoval je Radiča »bitanga« in »vucibatino«. (Pomeni približno toliko kakor lopov.)

Sledila je zopet rekonstrukcija vlade. Na Miletičevo mesto je bil imenovan dr. Perić. Toda Radič nadaljuje svoje napade na Pašičeve pristaše, tako da sta ministra Gjuričić in Simonović podala demisije z motivacijo, da ne moreta sedeti v vladi z g. Radičem. Nato so se sestali radikalni ministri in zahtevali ultimativno od g. Radiča, da odstopi tudi on.

Kriza je torej v polnem teku. Ta kriza je za ljudstvo, ako bi jo gledalo tako, kakršna je v resnici, zelo poučna. Zato se tudi vladno časopisje trudi, da z vsemi mogočimi izmišljotinami nasiplje ljudstvu v oči peska, da ne bi videlo, kaj se krije za to krizo. V času redukcije in brezposelnosti, druginje in očitnega osiromašenja ljudstva so prišle na dan korupcijske afere v vrhovih. Sin predsednika vlade prejema milijonske provizije za svoje posredovanje pri finančnem ministru, ki na to posredovanje izplača iz državne kase dolg deloma v državnih bonih ter krši s tem ustavne odredbe. Afera v Zagrebu, kjer se je uganjala ogromna korupcija s premogom, samo izpopolnjuje sliko kapitalistične korupcije. Vsa poštena javnost bi morala vstati in zatreti to korupcijo. Toda kaj vidimo?

Opozicija, klerikalci in s. demokrati pozabljajo na korupcijo ter z vso silo napadajo seljaško stranko v njenem boju zoper korupcioniste. Zopet vidimo, da so kapitalistične stranke vse enake. Za svoj strankarski interes — torej za interes kapitalizma — so pripravljene podpirati najgrošjo korupcijo. Tudi če Radičev boj proti korupciji ni iskren, bi imele druge stranke nalogo delati na to, da bi postal boj proti korupciji resen.

Zopet enkrat so dejanja jasno pokazala, da je socialistični nauk, ki trdi, da je korupcija sestavni in bistveni del kapitalizma, edino pravilen. Vsi oni, ki se hočejo iskreno boriti proti korupciji, za vlado in kontrolo ljudstva nad državnim gospodarstvom, za resnični ljudski parlamentarizem, za ljudsko demokracijo, pa bodo končno uvideli, da dokler vlada kapitalistični sistem, je nemogoče odpraviti korupcijo. Pravilen in dosleden boj zoper korupcijo in vse

boleznine današnje družbe je edino v boju zoper kapitalizem, v delu za zmago socializma.

Ta boj pa morejo bojevati v prvi vrsti delavci in poljedelci, ki najbolj trpijo radi kapitalističnega izkoriščanja. Bojevati se morajo organizirano, v svojih organizacijah. V teh organizacijah pa morajo temeljito izkoreniniti in z železno metlo pomesti korupcijo, provizije in druge kapitalistične mahinacije. To pa je mogoče samo z javnimi računi, z brezobzirnim razkrinkavanjem vseh »socialističnih« provizionistov in korupcionistov. Samo na tem temelju bomo zgradili »Skupni dom«, ki bo mogoča opora proletariata v boju zoper kapitalizem in njegove posledice. Zavedni ga že pomagajo graditi. Nezavednim pa moramo odpreti oči. Kriza vlade je kriza buržoazne »demokracije«. Ta kriza bo trajala vse dotlej, da zavlada poštena, ljudska, proletarska demokracija, ki bo z železno organizacijo zatrla vsako korupcijo.

Prehlad pozimi — huda reč,

Dobrota res je gorka peč.

Še boljši pa je »BUDDHA« čaj,

Prehlad takoj Vam spravi v kraj!

KJE SE
KUPI?

Le pri tvrdki
Josip Petelinc
Ljubljana

Bliže Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinako ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Gritzner - Adler - Phönix.
Istotam posamezne dele te stroje in kolosa, igle, olje, jermena, puvmalika.
Pouk o vsenju na stroj brezplačen! —
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Občni zbor Konsum. društva za Slovenijo.

Hiša iz stekla, toda ne najvišji inštanca, običnemu zboru, Kristan namreč ni hotel na zahtevo delegatov »karte pokazati«. Kaj je torej za Kristana še več ko občni zbor? Ali so in bodo delegati in člani s tem zadovoljni? ...

Veliki duh, močan človek, zadržnik, sodrug, narodni gospodar, bankir, producent, liferant, tudi minister na razpoloženju Anton Kristan je otvoril in zaključil občni zbor Kons. društva za Slov., ki se je vršil v nedeljo 11. aprila 1926. »To je moje dete,« je rekel Kristan — nam se pa zdi, da je najbrž narobe, kajti s culo na rami, tako vedo povedati idrijski rudarji, je prišel sedanji veliki gospod in dobil službo v idrijskem konsumu. On, nastavljenec, je prišel do vseh dobrin, ki jih kažejo njegovi naslovi, dočim hodijo ustvaritelji, delavci še danes kakor takrat s trebuchom za kruhom. Ne nevoščljivost, gnev do te krivice, kako da si nekateri tako lahko pomagajo na konja, drugi pa ne, vzbuja poštememu človeku antipatijo. Delegat Karl Felicijan iz Celja je prav drastično popisal, kako je neki poslovodja zapustil Konsum in ima zdaj v Celju lepšo prodajalno kakor Konsum. Od kod, kako, da si nekateri tako lahko opomorejo, drugi pa morajo zaradi slabih plač in slabih socialnih razmer v prerani grob? Mariborski delegat Hubert Pelikan je dokaj stvarno kritiziral gospodarstvo Konsuma, h koncu pa tudi pozival, naj se ne omaja zaupanje v to močno gospodarsko institucijo. Jeseniški delegat Mulej je z obžalovanjem stvarno in kritično utemeljeval, da si Konsum zaupanje sam ruši, da se tudi sam uničuje, ker je danes vsak branjevec Konsumu konkurenčen. Namesto da bi Konsum reguliral cene, jih regulirajo Šarabon i. dr. Naj bo še tako zaveden delavec, pa ne more kupovati v Konsumu, če znaša razlika, če kupuje v Konsumu ali drugod mesečno par sto kron. Navedel je par konkretnih zgledov. N. pr.: Delavna obleka iz plavine stane v Konsumu na Savi 175 Din. Krojač je napravil enako obleko iz boljšega blaga po meri za 125 Din. Ker je vzel ta delavec 2 obleki hkrati, je plačal še 10 dinarjev za vsako manj, torej skupaj

230 Din. V Konsumu bi bil moral plačati za dve obleki 350 Din. Ta sodrug je zadružnik, ki je s težkim srcem prvič kupil kaj izven Konsuma. 120 dinarjev pri dveh oblekah nikakor ni mogel kar tako pretrpeti.

Zdaj pa k poteku zborovanja.

Po navadi se izvoli zapisnikar in overovatelja ter verifikacijska komisija.

Ravnatelj Jurčič čita zapisnik obč. zbora aprila 1925 in izrednega obč. zbora v oktobru 1925. Iz tega navajamo: Načelstvo in nadzorstvo sta zaradi ugotovljenih nerednosti začasno odstavila bivšega izvoljenega ravnatelja St. Dražila in tajnico M. Urbančeva. Izredni občni zbor v oktobru ugotavlja in sklone odpustiti definitivno oba brez naroka in vsake odškodnine, ker sta zlorabila izkazano zaupanje in zaradi nesposobnosti in malčarnosti. Zapisnika se soglasno sprejmeta.

Dalje poroča tudi, da se je vršilo 114 inventur, ki so bile vse zadovoljive, razen v Ljubnem in Gušlanju, kjer so posledice spravile oba poslovodji na drugi svet. Pojasni, da se cene še niso ustalile, da so zato splošne težave, da je ovira tudi umazana konkurenca itd. Zalogo da bo treba vsakakor zmanjšati, ker je obremenjena z visokimi bančnimi obrestmi. Nakupne da opravlja sam in da pozna težave pri določanju cen. Promet ne napreduje predvsem zato, ker je velika brezposelnost in ta zlasti vpliva na gospodarsko stanje, posebno ko konkurenca sili kupovanje na kredit, da tako veže svoje odjemalce.

Delavska pekarna je z dobrim gospodarstvom l. 1925 odpravila zgubo iz l. 1924 in je imela l. 1. 1926 še nekaj dobička.

»Delta« se preseli brzkone v Ljubljano.

»Produkcija« so ustvarile vsestranske želje po lastni produkciji. Ker pa Konsum ni zadosten odjemalec, je ustanovljena kot posebna zadruga, ki bo dajala tudi nečlanom, ne zato, da bo dobil zopet kak ravnatelj korito. Sicer je pa naša last.

Domovi in gostilne se v mnogih krajih ne rentirajo, tako na Viču niti gostilničar ne hodi v Konsum kupovat, nasprotno pa poslovodja ne v gostilno.

V Šoštanju so člani hoteli svoj dom. Posrečilo se je dobiti stavbo za 42.000 dinarjev — predelali smo jo v krasen dom — gostilne še ni, pa se članstvo že med seboj krega, ker reflektirata dva nanjo. Dobivamo celo anonimna pisma. Zadr. Arzenšek je prišel na misel, ki bo najbrž oba zadovoljila. Čita računski zaključek. Upravni stroški se morajo znižati na polovico. Zlasti plače so za ta promet prevelike.

Karl Felicijan poroča, da je potrjenih 40 delegatov (Ribnica ni oddala legitimacije), dalje 8 članov načelstva (1 se je oprostil) in 15 članov nadzorstva. (Se vzame na znanje.)

A. Kristan: Poroča za nadzorstvo: Po začasni izvolitvi smo šli takoj še tisti teden na delo. Marsikaj mi ni bilo všeč. Pozval sem načelstvo na odgovornost. Dražil in njegov štab so se na vse mogoče načine izgovarjali. Zahtevali smo najpodrobnejša pojasnila. Uvideli smo, da Dražilu ne moremo več zaupati. Pričakovali smo intenzivnejšega dela s strani načelstva. Pa si je Dražil kratko vzel dopust, češ, da je bolan. Hočeš, nočeš, smo morali 10. 9. 1925 odstaviti ravnatelja Dražila in njegovo desno roko, M. Urbančeva. Izredni občni zbor se je soglasno priključil mnenju nadzorstva in sklenil definitivni odpust obeh. Oba sta se pritožila na obrtno sodišče, ki je pritožbo zavrnilo, češ, da spada stvar pred redno sodišče, tam pa je bila zadeva vrnjena obrtnemu sodišču in bo 17. t. m. razprava glede tega spora. Nadzorstvo je zadržalo hranilno vlogo, ki jo je imel Dražil pod naslovom M. Šusteršičeve, 60.000 Din. Njegov svak Findeisen je tožil, češ, da je to vlogo odkupil.

Med drugim je dalje izvajal: Konsumno društvo je močan zavod s silnimi rezervami. Še boljše bo, ko pridemo iz povojnega gospodarstva v redno. Vršijo se že resne priprave za

preureditev naše valute iz papirnatih v zlato.

Vse hranilne vloge so absolutno zanesljive. Uspeh predstoječe bilance pa zato ni tako zadovoljiv, ker smo morali vpoštovati neke davčne ustanove, ki znašajo okrog 1.020.000 dinarjev. Treba je bilo reforme tudi v upravnem delu. Preuredili smo pisarniško vodstvo in način obračunavanja s podružnicami. Urbančeva je staro dobro knjigovodstvo preobrnila v novo škodljivo, iz katerega se sami nismo spoznali, zato smo se poprijeli zopet starega načina. Poslovanje zadrug, ki so v zvezi s Konsumnim društvom za Slovenijo, je sledeče:

Delavska pekarna je delala prva leta zelo slabo. Letos je doprinesla izgubo in bomo še letos zidali moderno parno pekarno.

Jugometalija je tudi izven krize in se lepo razvija.

»Delta«, izdelovalnica perila, ne more izvršiti vseh naročil in se bodo sedanji stroji nadomestili z novimi stroji na električni pogon.

Zadružna založba ima lep rezultat.

Pri poštni hranilnici smo udeleženi z navadnim deležem.

Štajersko gosp. društvo je naše.

Bivši graški zadružniki so nam pustili brezplačno obe hiši brez vsakega dolga, ki sta vredni nad 1 milijon, v bilanci pa je ta postavka označena s 1000 Din, to je znesek, ki smo ga plačali za odkup deležev. Slavni »Naprej« tu lahko spozna svojo bedasto in nepremišljeno pisarijo, češ, da je nepremišljen inventar vreden najmanj 2-krat toliko, kakor je izkazano. (Op. ur.: Tako sta poročala Konsumov tajnik Svetek in ravnatelj Jurčič, poglej »Naprej« št. 15 t. 1. in je torej »slavni Naprej« to le objavil.)

Pri Ljudski tiskarni v Mariboru ima Konsum 25.000 Din, ki so tudi zanesljivo naloženi.

Pri elektrarni v Šiški imamo 1 delež, ker smo potrebovali neke preureditve.

Nakupovalna zadruga je v likvidaciji in ni v nevarnosti niti 1 vinar.

Produkcija ima ugodno bilanco, je last Konsuma. Jutri bo njen občni zbor in bo načelstvo Konsuma obenem načelstvo »Produkcije«.

Zadružna banka je pomagala Konsumu s kreditom pri Mestni hranilnici in pri Narodni banki in ima Konsum zdaj svoj kontokorent. Konsumu daje zadružna banka posojila za nizke obresti (16 odstotkov, to je pa res malo!).

Sicer je nadzorstvo striktno izvajalo posledice in kaznovalo z odpustom vse, ki niso izpolnjevali svojih nalog.

Franjo Vilhar, prokurist Zadružne banke, čita pismeno poročilo revizije. Značilna je ugotovitev, da so vsi nastavljeni primerno plačani. Knjigovodstvo je bilo do pred 2 leti dobro, potem so se ugotovile razne spremembe. (Dalje prih.)

KOLINSKA CIKORIJA JE RES IZBORNA

Razno.

r Županske volitve v Trbovljah. Za župana je bil izvoljen uradnik bolniške blagajne g. Ignac Sitter, kandidiral je na Krušičevi listi. Za občinskega svetovaleca je bil izvoljen tudi naš sodr. Fr. Pencaj. Ko je bil župan izvoljen, je zaigrala godba, peli so potem in pili in muzikantje so rekli, da je novi župan dober človek: bilo je pijače dovolj in kadilo se je tudi. — Gunstek, nosilec Krušičeve liste, je pa gledal. Ni župan, še občinski svetovalec ni. To je namreč — združenje... In plačilo.

r Zopet nova vlada. Min. predsednik je radikal Uzunović, v vladi sta ostala še dva radičevca, dr. Šuperina in dr. Nikić, dočim oba Radiča, Stjepan in Pavle ter dr. Krajač niso več ministri.

r Nov dokaz internacionalnega poštenja pri »komunistih«. V DKL čitamo končno vendarle nekaj o Esperantu. Toda kako! Tako neumnega in zlobnega

napada na ta že praktično uveljavljeni mednarodni jezik nismo čitali še nikdar nikjer. Iz tega se vidi, da je za gospodo okoli DKL tudi v tem vprašanju odločilno mnenje francoskih kapitalistov in njih jugoslovanskih podrepanikov, ki skušajo razširjenje esperantskega jezika med delavstvom onemogočiti, ker se bojijo resnične združitev delavstva. Ob enem se vidi, da je njih govorjenje o Sovjetski Rusiji sama gola hinavščina, kajti tam se Esperanto prav lepo širi. Torej tudi ni res, da izdajajo svoj list s podporo Moskve, ampak jih podpira kapital, ki ima interes na tem, da se delavci ne bi sporazumeli. Razbijanje nekdanjih enotnih organizacij, uničevanje skupnega delavskega tiska, bojkotiranje poznějšíh strokovnih, gospodarskih in kulturnih organizacij, vse to razbijaško delo so vršili prav do takrat, ko je zavladal v teh organizacijah zopet Kristan in ko se je pojavila Kristanova »Delavska politika«. O ta »internacionalna levica«!

Korak naprej, dva koraka nazaj — tak je naslov uvodnika v DKL 8. aprila, ki hoče dokazati, da je naša stranka nazadnjaška. Citajte to učenost in primerjajte ga s člankom »Naš program« v »Napreju« 27. marca. Trboveljčani imajo ta članek tudi na volilnem letaku. Izplača se primerjati oba članka! »Komunisti« so že vedeli, zakaj niso hoteli stvarne debate v skupnem listu, hoteli so svoje pristaje leviti z zavijanjem in zato je bilo treba posebnih (separatnih) časopisov. Delavci, čitajte vse in učite se spoznavati za lastno glavo!

Unija stavbinskih delavcev social-patriotom ne da spati! Iz Celja smo prejeli obvestilo, da je bil g. Fr. Koren dne 10. t. m. pri srezkem poglavarstvu, kjer je nastopil kot zaupnik Opčega radn. saveza iz Zagreba in proglasil Unijo stavbinskih delavcev za mrtvo. Skliceval se je na kongres zedinjenja iz leta 1924. Celjani pravijo, da bi Unija res postala mrtva, če bi se udala Korenovemu vodstvu, kakor so postale mrtve podružnice pekov, mizarjev, čevljarjev, krojačev itd., ki jih je Korenovo vodstvo uspavalo. Najlepši dokaz takega nesposobnega vodstva je organizacija stanovanjskih najemnikov v Celju, ki je pobarvana z vsemi barvami in kronana z neuspehi. Njen predsednik je g. Franjo Koren. Na vsak način je to lep »socializem« in lep »socialist«: s pomočjo drž. oblasti poskušati razbiti soc. demokratično delavsko organizacijo, in to v času, ko isti človek »navdušeno in idealno« govori, da morajo biti delavci enotni in organizirani v razrednih organizacijah. To je dokument, kako delajo social-patrioti za edinstvo in organizacije.

Iz stranke.

TISKOVNI SKLAD.

Zadnji izkaz 3. IV. 1926	7484.10 Din
Vinko Požar, Cerklje	6.— Din
Alojz Rotter, Črna	7.— Din
Ivan Grabner, Črna	6.— Din
Jernej Kolšek, Črna	2.— Din
Pongac Lesjak, Črna	4.— Din
Vincenc Bulmer, Črna	4.— Din
Ivan Sekavčnik, Črna	3.25 Din
Anton Planinšek, Črna	1.50 Din
Valentin Marinko, Ljubljana	6.— Din
F. L. od izrednega zasluga	50.— Din
Rudolf Spindel, Velenje	10.— Din
Mihael Varmočnik, Store	10.— Din
Karl Krajnc, Store	5.— Din
Hermína Resnikova, Store	6.— Din
Josip Resnik, Store	5.— Din
Florjan Stanovnik, Javornik	10.— Din
Postranski zas. na rač. zdravlja	100.— Din
Karl Marinko, Vojnik	2.— Din
Jernej Kolšek, Črna	10.— Din
France Bojt, Moste	10.— Din
Avugust Kregar, Moste	4.— Din
Ivan Dolničar, Moste	5.— Din
Albin Zidan, Moste	10.— Din
Albin Somrak, Moste	4.— Din
Janko Nolda, Moste	10.— Din
Peter Vrhunec, Moste	10.— Din
Franc Podlunšek, Hrastnik	4.— Din
Skupaj	Din 7.788.86

Moste pri Ljubljani. Prihodnje dni se otvori esperantski tečaj. Pouk bo ob nedeljah. Mesečni prispevek 10 Din. Priglasje sprejema invalid Peter Vrhunec, trafikant na Selu. Priglašajo naj se le resni ljudje, ki se bodo res trudili naučiti se. Vsak mora vložiti jamščino 20 Din, od katere se mu odtrga za vsako uro 5 Din, če bo manjkal.

Temo

bodočnosti

prodreti nam ni usojeno, ali to je gotovo, da bodočnost nervoznih, nespeh in lahko

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
**Raznovrstno
 pomladansko obleko**
 nudi najceneje
JOSIP ROJINA
 LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 3.
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ZIKA

je najboljša žitna kaval

Dopisi.

MEŽICA. Na prav odličnem mestu v 78. številki »Delavske politike« je črnski župan Dolinar porabil 160 vrst v »Odgovor g. Möderndorferja«. Lepo je to, kajti Dolinarjev članek je urednik uvrstil med: »Napad na carinarico v Prestranku« in med »Pravijo...«. Ta nesreča daje vsej zadevi pravo lice. Kajti Dolinarjev dolgovozni članek spada prav med take stvari. Nikakor bi se ne bavil z njim, če bi mož ne bil pri tem zašel v zagato, ki je prav poučna. Pripravnik za voditelja naslavlja svoj članek za »Odgovore« in citira v uvodu moj članek v »Napreju«, v katerem sem objavil njegovo pismo, ki jasno kaže Dolinarjevo — milo rečeno — neproletarsko delovanje med meznim gibanjem. Njegov odgovor pa se prav nič ne dotakne niti te moje obdolžitve in še mnogih drugih, najbrže misli, da so pristaši »kristanovstva« sploh analfabeti, ki drugega itak nič ne čitajo, zakaj torej bi se dotikal takih zadev, je boljše, da ne vedo zanje! — Sedaj pa še nekoliko o trditvah v »Politiki«. Dolinar pravi, da bi jaz rad nekoliko »razdrle« in dal oblast pri občinskih volitvah meščanskim strankam v roke, ker sem grajal kompromis s korunovci v Črni. Dolinar naj bi istočasno povedal, da je naša stranka absoluten gospodar v Mežici in tudi v Črni nadkrijuje Dolinarja. Zato je Dolinar prosil naše člane v Črni, da so šli s korunovci na skupno listo, ker bi je sam ne mogel zlahka sestaviti, istočasno pa je Dolinar delal v Mežici za kristanovsko listo proti nam. Še Dolinarjev bratranec, ki se tudi piše Dolinar, bo moral spoznati, da je Dolinar boljši delavec za meščansko — rudniško stranko kakor pa na primer gg. inž. Fetih ali inž. Gogola, gg. Rynčin, Dvornik in dr. v Mežici. Dolinarja naši sodrugi še ne poznajo, ker se rad pobaha, da hodi v cokljah, pri gospodi pa vedo natančno, da ni tako. Zanimivo je tudi to, da je Dolinarju sedaj pohvala v »Jutru« napoti, še celo g. nadučitelj Kuhar mu ni všeč, čeprav sta prijatelja. O, veni še marsikaj, pa le potrpljenje, bo že še prišlo. — Na občnem zboru nisem prav nič napadal občinskega odbora, napadel sem pa župana Dolinarja, ki zavaja odbornike — delavce v to, da pristajajo na rudniško kapitalistično politiko. Člani in odborniki so soglasno sklenili, da odslej ne bo več tako. Radi tega se je moral Dolinar tudi oglasiti, da popravi slab vtis našega občnega zbora v Črni na rudnik — in ga nekoliko potolaži. Dolinar naj se le potolaži, predstavniki angleškega kapitala mu bodo to že dobro vračunali, samo potrpljenja je treba. Dolinar naj samo pomisli, kdo bo dobil rudniško restavracijo v Mežici in zakaj. Zato naj le lepó naprej govori o delavčevem kosu kruha in ne pozabi na oni kos kruha, ki ga dobe tisti, ki izdajajo proletarij. Končno si drzne Dolinar še uganjati demagogijo radi mežiške šole, da jo bodo plačali delavci in ne rudnik, da so delavci pravzaprav rudnik. Da, res so delavci rudnik, samo dobiček kasirajo angleški podjetniki, in po Dolinarjevi izjavi bi bilo prav, da bi Angleži še več kasirali, občina pa bi si od dobička, ki gre v London, ne smela vzeti niti par milijonov za šolo, za stanovanjsko hišo, za rudarsko okrevališče, za avtopromet, za trinajsto plačo šoferjem itd. Šoferji imajo po Dolinarjevem naziranju prevelik kos kruha — podjetnikovega dobička, ki znaša letno nad 30 milijonov dinarjev čistega, pa Dolinar prav nič ne vidi — in pravi: rudnik smo

mi! Prerokujem Dolinarju, da se mu bo to izplačilo, kajti on stori več za rudnik kakor vsi njegovi uradniki. Zlabornika in Brumina prav nič ne bom zagovarjal, se bosta že sama. V slovo moram še samo to povedati, da se delavstvo nikoli ne bo združilo z ljudmi, ki delajo za rudnik in za kapital sploh, tudi zapeljani in brezbrizniki bodo spoznali resnico. Zato pa Dolinar le naj gre preko nas — preko nas s kapitalom vred, bodo že prišli »preko nas« takó daleč, da jih nikjer več ne bo. — Vinko Möderndorfer.

MEŽICA. Nekdo se je v »Del. pol.« dne 30. marca spodtaknil ob treh modrijanih, kakor pravi, ki da so prišli z Jutrovega in da je škoda, da ta triperesna deteljica ni imela s seboj še četrtega, da bi stvar izgledala še bolj smešno. Nam se pa čudno zdi, da dopisnik ni videl četrtega, petega, šestega, sedmega itd. Po tem pravi, da smo nameravali shod razbiti. Da, da, kdor nima mirne vesti, temu naredi vsaka stvar velikanski strah. V Krušičev govor o strokovnem gibanju se baje nismo mogli vmešavati — a poslušali smo pazno, kako je Krušič pilil zobe na žagi, s katero je prišel l. 1923 v Mežiško dolino, da bi odžagal suho vejo na »Unijskem« občnem zboru v Velenju. Pa je takrat ni odrezal čisto tako, kakor je takrat obljubljal. Zanimivo je tudi to, da smo slišali na Krušičevem shodu glasove: Saj niste bili vabljeni! Zakaj ste pa potem shod z letaki naznanjali, in sicer javen shod? Držite se vsaj tistega, kar tako javno razglasite! Saj niste napisali na letakih: Nasprotniki, pridite, a le pod pogojem, da boste molčali in kimali. — Kdo je bil bolj osamljen v Mežici, ko strokovna »Unija«? Vse cvetje je osulo, samo vi ste šele čez leto dni spoznali, da če cvetja ni, tudi sadu ne more biti. Naše cvetje pravega socializma pa še cveti, nam v ponos in zadoščenje zdaj in čez leta. Čas tu ne bo vplival nič, samo suhe veje v vaših vrstah, te bodo spet pomrle. — Toliko za danes, če dopisnika veseli še kaj več, prosimo, pa drugič kaj več, gradivo na razpolago. — Trije modrijani iz Jutrovega.

TRBOVLJE. Na Dobrni so delali nekateri delavci po 10 do 15 let pri TPD, ki jih je sedaj oddala Dukiću, pri katerem dobe sedaj po 4 Din na uro. To je storila TPD radi tega, da delavcem prikrajša plače, vzame deputatni premog in podaljša delavni čas. Mi delavci tega ne bomo prenašali, tudi ne bomo radi Dukića, Schejnerja, Alterja in Grossa vandrah in prenašali njihov teroristični sistem. Tudi se na Dobrni ne marajo držati osemurnika, več predelavcev in delavcev dela po 12 ur dnevno. G. obratovodji tudi ni všeč, da morajo delavci sami hoditi po pitno vodo k 10 minut oddaljenemu studentcu; če gre namreč kateri večkrat po vodo, mora že odgovor dajati, kam da hodi. Tudi ni dovolj stranišč, na etaži, odkoder se material odvaža, ni niti enega! To niso male stvari, zlasti ker imamo urade, ki bi morali za take stvari vedeti in jih odpraviti.

ŠOŠTANJ. Kons. društvo za Slovenijo zida v Šoštanju hišo. Dasi je v Šoštanju alkoholnih breznic že vse preveč, misli dobiti gostilniško koncesijo tudi Kons. Gostilno upa dobiti v najem eden izmed glavnih razbijačev soc. demokratične organizacije v Šoštanju. Koradeja, ki je imel vpliv med neorganiziranim delavstvom, so pridobili pod pretvezo, da smo naprejevalci proti enotnosti. Pri volitvah v Delavsko zbornico so ga postavili celo v kraj. volilni odbor, da bi vodil agitacijo proti socialnim demokratom. Kako izgleda in kako možna je socialpatriotska enotnost v Šoštanju, pa se vidi iz tega, da je tovarnar Woschnagg vrvel iz službe Koradeja in Slemenška, čeprav je njiju obstoj odvisna edino od zasluga v tovarni, drugi pa, ki bi lahko živeli brez tovarne, so še vedno zaposleni. Kapitalistična »Delavska politika« seveda o tem molči, morda se s tem strinja. Koradejevega dopisa ni hotela objaviti. Besedo imajo zaupniki v Woschnaggovi tovarni.

ŠKALE. Kako gospodarijo konsumski gospodje pod Čobalovim vodstvom z delavskim denarjem, lahko prav jasno

pokaže sledeči primer. Podpisani sem se radi dolgotrajne bolezni zadolžil v tukajšnji konsumski prodajalni do 15. junija 1925 za 3654 Din. Čeprav sem do 16. marca 1926 redno odplačeval svoj dolg in sem že odplačal 1473 Din, sem bil tožen, da moram ostalih 2281 Din in 448 Din stroškov, torej skupno 2679 Din takoj plačati. Toliko denarja jaz komaj v treh mesecih zaslužim, skrbeti pa moram ne samo zase, temveč tudi za ženo in 6 otrok. Vsak pameten človek bo priznal, da če sem odplačal na račun dolga v 8 mesecih 1473 Din pri tej slabi plači, sem bil pripravljen poravnati ves dolg in bi ga bil tudi poravnal. Dne 9. t. m. je bil pri meni znani funkcionar sodišča, da izvrši rubežen, preprečil se je pa na lastne oči, da ne najde kritja za tak dolg niti če mene, ženo in otroke do golega sleče. Mogoče tožijo zato, da tudi advokate kaj zaslužijo? Ali se v Zagorju vsi s takim gospodarstvom strinjajo? — Martin Pistotnik.

ZAGORJE OB SAVI. (O emigraciji.) Ker so l. 1921 in nadalje raznašali o meni razne lažnive vesti, bom popisal emigracijo iz leta 1921, ki sem jo baje razkošno preživel. Kmalu po mojem odhodu iz Zagorja so začele krožiti iz socialpatriotskih vrst vesti, da sem zato šel v Avstrijo, ker da imam tam lep in moderno urejen hotel in veletrgovino, agentje pa so govorili, da sem pobasal strankino blaginjo in šel. Še več takih »čednih« stvari so mi naprtili. Zato naj danes popišem, kako sem živel v emigraciji in zakaj sem šel. — Gotovo še se vsak spominja preganjanj l. 1921. Bil sem takrat eden izmed najbolj ocnjenih komunistov, to pa radi tega, ker sem imel med rudarji precejšen vpliv. Šel sem pa v emigracijo zato, ker me ni zanimalo, kakšne bikovke imajo policaji g. Pribičevića, še manj pa, kako prijetno je viseti v beograjskih dimnikih. Šel sem v Avstrijo z demarjem, ki mi ga je posodil neki šlovetokuhar in ne z ukradenim. Bil sem bolan, s težko mulo sem se privlekel na Gornje Štajersko. Tam sem moral več dni ostati v postelji. Tak je bil začetek emigracije. Ko sem bil na Štajerskem nekako mesec dni, sem dobil nekoga dne pismo s. Cvijiča z Dumaja. Pisal mi je, naj pridem takoj na Dunaj, kjer me čeka dr. Lemež, od katerega bom dobil vse potrebno. A kako sem bil prevaran in razočaran! Na Dunaju sem zaman čakal na dr. Lemeža. — Bil sem pa na Dunaju skrajno previden. Nekako 14 dni pred svojim odhodom na Dunaj sem čital v avstrijskih časopisih, da je prišlo k jugoslovanskemu konsulatu na Dunaj okoli 20 detektivov, da nadzorujejo jugoslovanske komuniste v emigraciji. Ker z dr. Lemežem ni bilo nič, sem se obrnil na vodstvo emigracije, v katerem so imeli, kakor povsod, Srbi glavno besedo. Ko sem jim razložil kako in kaj, so mi rekli: Nema pare, sami pa so si privoščili kavarnne in hotele. Pregarji proletariata iz Jugoslavije in Madjarske se je pa potikal po beznicah, spal po kanalih in v grmovju. To so bili ljudje, ki so žrtvovali za komunistično idejo sebe in svoje družine, in so bili srečni, če so dobili 100—200 avstr. kron podpore, v naši valuti je bilo to 5—10 dinarjev. Generali so živeli dobro, za nas druga ni bilo »pare«, čeprav je bilo jasno, da je denar. Če bi bilo to ravnanje komunistično, tudi dobro, žal mi je le, da danes radi razmer, v katerih živimo, ne morem tako pisati, kakor bi rad. Še nekaj drugega naj omenim, kar mi je na Dunaju dalo mnogo misliti. Prvi dan svojega bivanja na Dunaju sem videl, da moram biti previden; povabljen sem bil v neko kavarno, kamor je prišlo precej emigrantov. Neki srbski voditelj je imel glavno besedo. Ozrl sem se malo po kavarni in takoj opazil tri detektive; eden med njimi je sedel tako, da se je s hrbtom tiščal našega voditelja. Našega detektiva spoznal pol ure daleč, zato sem bil razočaran, kako da jih naši voditelji niso spoznali. Naš glavni voditelj je bil srbski intelektualec. Ko sem ga vprašal, če se večkrat zberejo v dotični kavarni, mi je odgovoril, da dvakrat dnevno. Opozoril sem ga, da so zraven tudi detektivi, pa mi je dejal, da sem neumen in za norca so me spoznali še potem, ko sem na detektive s prstom pokazal. Ko sem prišel z voditeljem v konflikt radi njegove nepazljivosti, so se detektivi odstranili. Protestiral sem, da bi se zbrali še kdaj na takem kraju, a popolnoma so bili zopet v prav tisti kavarni. Še enkrat in zadnjikrat sem stopil v tisto sobo, na mestu so bili poleg emigrantov tudi detektivi, z njimi je bil še neki gospod, kateremu so me pokazali. Nastane torej vprašanje, ali je bil voditelj popoln tepec, kar ni verjetno, ali pa je bil s policijo v zvezi. Ko sem se pozneje vrnil domov, so me takoj zaprli, oni detektivi pa so mi bili zelo v napotje. Dobe pa se še vedno ljudje, ki se čudijo, kako da oblasti vse tako hitro zvedo. Vsem agentom, ki se klatijo okrog delavstva, pa povem, da je v nekaterih državah delavstvo že dobro obracunalo z vašimi sobraty, zelo dobro n. pr. na Ruskem, a tudi vi ne boste odšli praznih rok! Kar se mene tiče: vsi skupaj me ne morete oblatiti, ker sem se pač žrtvoval za del. gibanje, prejemal pa nisem nikoli, niti si nisem prillašal tujega denarja. Toliko zaenkrat. (Če bi kakemu čitatelju »Napreju« to ne zadostovalo, sem pripravljen dati natančnejša poročila.) — Mlakar II.

ČRLJE. Mesarsko prekaevalnico je napravil iz prane kuhinje g. F. Dečman, mesar klenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic za 250 Din že ob enem z zabojem in poštnino razpošilja po povzetju lekarnar Evzen V. Feller v Stubičji Donji, Klavtrg 262, Hrvaška. Posamezne steklenice Elsafluida pa po reducirani ceni 9 Din so dobe v vseh lekarnah in sorodnih trgovinah.

razdražljivih ne more biti prijetna, ako pravočasno ne mislijo na jačanje in pomirjenje svojih živcev. Umivanje in drgnjenje z že 27 let priljubljenim domačim sredstvom »Fellerjevimi« blagotičnim »Elsafluidom« umiruje, daje zdravo spanje, krepi živce in mišičevje, olajšuje bolečine v glavi, zobeh

in licu ter se izkaže zmeraj kot izvrsten kosmetikum. Vedno zopet alhisto hvaliti Fellerjev »Elsafluid« kot zanesljivo domače sredstvo zoper revmatične bolečine. Močnejši in boljega delovanja kot francosko žganje. — 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 68 Din, 12 dvojnatih ali 4 specialne ste-

na Glavnem trgu 6. Iz nekdanje pralne kuhinje prihaja zdaj smrad vse noči. Opozorjamo na to zdravstveno oblast in vse druge faktorje, ki so prizadeji, da si na mestu ogledajo nesnago v tej hiši in nadaljnje preklajanje prepovedo, ker obstaja upravičen strah pred požarom: Pralna kuhinja naj se zopet uporablja za to, za kar je namenjena.

CELJE. V »Delavski politiki« smo čitali, da je g. Koren imel shod z Westnovimi delavci in jim razlagal zakon o zaščiti delavcev o prepovedi nočnega dela žensk in otrok. Poročilo pravi, da mu je delavstvo navdušeno pritrjevalo. Kolosalni delavski dobrotnik je ta Koren, da se potruditi iti med delavce razlagati jim zakon o zaščiti delavcev. To je storil pred delavci, ki niso člani socialpatrističke partije in tudi ne člani katerega strokovnega ceha. Ali ni to jasen dokaz, da gre Korenu le za politično avanturo, kajti, če bi bil on res za izvedbo zakona v zaščiti delavcev, tedaj bi sklical tudi shod pek. pomočnikov in bi jim povedal in razložil, da je nočno delo za peke prepovedano. To bi moral toliko prej storiti, ker je baje član organizacije pek. pomočnikov in član organizacije pek. mojstrov obnem. To bi se dalo prav lahko napraviti posebno še, ker je g. Koren tudi strokovnik predsednik in bi kot tak lahko vse pek. mojstre naznanil inšpekciji dela in Delavski zbornici, ker kršijo zakon in tudi gospoda Westna bi lahko prijavil. Ej, vidite, celjski delavci, kako ste vpreženi v kapitalistične verige, da vam predava o zakonu v zaščiti delavcev tisti, ki ga sam gaji neovirano, ker ima na svoji strani podjetnike in delavce, delavsko organizacijo pa pod svojim vplivom! Zahtevajte dejanj in ne fraz, zahtevajte boj socialni reakciji in »socialističnem« profitarstvu. — Bivši delegat internacionalnega kongresa pek. pom.

Napredovanje naše stranke v mariborske okrožju. V soboto 20. marca se je vršil shod naše stranke v Zgornji Bistrici v gostilni g. Gunčarja, na katerem je poročal s. Leskošek iz Celja o izidu volitev v Delavsko zbornico ter o pomenu Delavske zbornice sploh. Pojasnil je navzočim, kako je prišlo, da je dobila naša stranka samo dva poslanca. Obrazložil

je goljufije kristanovcev, klerikalcev in demokratov, ki so jih delali med volitvami s sedanjim krivičnim volilnim redom. Povedal je, da bo na našo zahtevo ta volilni red odpravljen in da se po tem volilnem redu ne bodo vršile več volitve. Nadalje je obrazložil pomen skupne delavske organizacije kmetov in delavcev pod okriljem socialne demokracije. Obširno je razpravjal o političnem položaju v Jugoslaviji ter o brezposelnosti in davku na ročno delo, ki so nam ga napravile kapitalistične stranke. Med zborovalci je vladalo veliko zanimanje. V debato je poseglo več sodrugov, ki so se pritoževali o slabem ravnanju blagajniškega zdravnika. Vsi delavci so izrazili željo, naj bi bila ekspozitura zopet v Slov. Bistrici, ali pa naj bi bil tam vsaj zaupnik Delavske zbornice, ki bi jim šel pri raznih intervencijah na roko. Sodrug Leskošek je pojasnil, da je v Mariboru zaupnik Delavske zbornice g. Al. Čeh, ki je plačan za to, da vse urredi, kar delavstvo v mariborskem okraju potrebuje. Na to so delavci odgovorili, da je g. Čeh prišel samo tedaj v Slov. Bistrico, ko so bile volitve, da bi pobral kuverte, ker jih ni dobil, je delavce ozmerjal, da so klerikalci. (S kako pravico se je uradnik DZ sploh vmešaval v volitve v DZ? Opomba poročevalca.) Izvoljen je bil sledeči odbor: Ludvik Sovič, predsednik; Franc Zafošnik, tajnik; Ivan Pušovnik, blagajnik; Koren Josip, Franc Blažič, nadzornika; Simon Tramšak, Valentin Mlinar, Valentin Šega, Hinko Fischinger, odborniki. Z ustanovitvijo gornje krajevske organizacije smo pridobili zopet mnogo dobrih sodelavcev, ki so bili vedno zvesti socialisti, a niso bili v stranki radi mariborskih razbijačev in oportunistov

in kristanovcev. Naša ideja zmaguje in napreduje.

CELJE. (Izpred sodišča.) 6. II. t. l. se je vršila pri okrož. sodišču razprava proti Jos. Marnu, mestnemu oskrbniku v Celju, po § 178 k. z. Senatu je predsedoval višji sod. sv. dr. Bračič. Za to pravdo so se Celjani zelo zanimali. Obtožnica je Marnu očitala poneverbo ozir. tatvino premoga, ki je bil namenjen celjskim šolam. Priča Kranjc je izpovedal, da so mestni vozniki po Marnovi odredbi morali od vsakega vagona 5-6 q premoga zapeljati k Marnu. Marn se je zagovarjal, da so ga vozniki k temu silili. (Kako da potem vozniki niso bili tudi obtoženi? Op. por.) Priča R. Golenač je izjavil, da se je premog delil med vse enako. (Pozabil je povedati, da je Marn redil 12-14 svinj, vozniki-hlapci pa samo miši. Op. por.) Marn je protestiral proti pričam Kranjcu, Dobrovniku in Čaksu, češ, da so to njegovi nasprotniki. (G. Marn se je za ta proces dobro pripravil. Kakor znano, so bili najprej postavljeni na cesto vsi starejši in zavednejši mestni delavci, drugi so bili proglašeni za nasprotnike... 6 mese-

cev pred obravnavo je vstopil g. Marn v demokratsko stranko. Op. por.) Državno pravdnštvo je zastopal g. dr. Rus, ki je znan kot vnet pristaš sam. demokratske stranke. Senat pritožbi, da se priče ne zaslúijo, ni ugodil, narkar so bile priče zaslišane. Predsednik je vprašal pričo Kranjca: Kaj veste Vi o premogu? Odgovor: Vozili smo ga, ker nam je g. Marn rekel, da ne bomo premoga stradali. Marn se je zagovarjal, da je kot železničarski upokojenec dobival premog tudi od železnice. Ko so bile vse priče zaslišane, je govoril drž. pravdnik. Izjavil je, da predlaga obsodbo le, če se ugotovi, da je g. Marn res kradel premog. Senat je izrekel oprostilno razzodbo, ki jo je utemeljeval s tem, da so izpovedbe prič nasprotnole druga drugi. Škoda, ki jo je napravil, je pa g. Marn poravnal pri preiskovalni komisiji mestne občine. — Komentarija ne bomo pisali, ker se nam zdi, da se sodnijsko nedostatki pri mestnem gospodarstvu ne dajo odpraviti. Besedo imajo sedaj še gg. občinski odborniki.

16. IV. 1926. — 2400.

Razširjajte "MAREJ"

Za pomladansko sezijo

najugodnejši nakup perila, pletenin, galanterije, potovalnih potrebščin itd. pri

Gašpari & Fanninger nasl.

SLAVKO ČRNETIČ

moda, galanterija, perilo

MARIBOR, Aleksandrova cesta 23

PERILO IN OBLEKE

platno, sukno, plavino, volнено blago, nogavice, naramnice, robce, kravate, predpasnike, posteljno perilo, itd. kupite najboljše pri tvrdki

I. N. Šoštarich

MARIBOR, Aleksandrova cesta šte. 13.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica šte. 6

registrirana družba s omejeno odgovornostjo

Tiskovine

za tisk, besedila in urada, najmodernejše plakate in valjke za voodbo, letne razpisnice, najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA

SAMO ENKRAT

poskusite in kupili bode vedno pristno angleško in češko sukno, kamgarne, ševijote za moške in najnovejše voleno modno in perilno blago za spomladanske ženske obleke po znižani ceni v manufakturni in modni trgovini

Miloš Pšeničnik

Celje

Na željo se pošljejo vzorci!

Postrežba solidna!

Vsled ugodne nabave surovin znatno znižane cene nogavicam in drugim pleteninam

Vse odjemalce prošimo, naj zahtevajo cenke.

Vsakovratno naročila sprejema naš zastopnik in neravnosti trdke

M. FRANZL & SINOVI

Poštni predal 44

LJUBLJANA, Privoz 10

Telefon 425

Kje kupiš najceneje?

PRI

ŠENTPETERSKEM BAZARJU

v Ljubljani, Martinova cesta št. 8.

Tam dobite različno blago. Krasne volnene spomladanske štofe. Izgotovljeno moško in žensko perilo. Belo in rujavo kotenino itd. po najnižjih cenah. Zda tedaj odprodaja zimskega blaga in osiankov pod lastno ceno. Požuri se!

Kadar pridete v Celje in predno nakupite manufakturno blago, sukne, odeje, srajce, si oglejte velikansko zalogo blaga in izdelkov „PRI AMERIKANCU“ - Glavni trg - pri farni cerkvi.

Tam se prodaja najceneje, ker ima lastno tovarno Obleka moška štofa od Din 330— naprej. SPECIALITETA: Moška obleka, po meri narejena, zajamčeno pristna volna samo Din 530—-. Čajgaste moške hlače, močne od Din 45— naprej. Barhant, flanela in vse drugo blago po najnižji cen.

Velikanska izbira moških in ženskih štofov. Oglejte si

„Pri Amerikancu“, Celje, Glavni trg 10 (pri farni cerkvi).

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v Vašem listu!

Proletarci!

Gostilne in kavarne, ki nočejo vašega lista, najbrže tudi vašega denarja ne marajo.

Ustrezite jim!

Dežni plašči cenejši!

Velika izbira klobukov, čevljev, perila, dežnikov, plaščev, sandal, majic, slamnikov itd. po konkurenčni ceni pri

JAKOB LAH — Maribor

samo Glavni trg šte. 2

Galanterija! ter modno blago, pletenine, nogavice, sukanec, vezanine, gumba modne biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože, jedilno orodje, škarje itd. se dobi najugodnejše pri

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Na veliko! ob vodi. Na malo!

Kupujte le najboljša in najtrpežnejša kolesa

„PUCH“

s franc. Michelin pnevmatiko po zmerni ceni in event. za obroke. Dobe se samo pri

IGN. VOK, Ljubljana

Tavčarjeva ulica 7 (poprej) Sodna ul.

Posebne nagrade našim odjemalcem!

Izvanredna in ugodna prilika nakupa potrebne obleke za bližajočo se spomlad.

Zastoj dobite uro, srebrno dozo itd.

Oglejte si naše letake!

Konfekcijska tovarna **FRAN DERENDA & CIE, Ljubljana**
Detajlna trgovina Erjavčeva cesta šte. 2

Tvornica dežnikov in solnčnikov

L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg šte. 15

prporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji cen.